

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพรุ่งเพมมหานคร ครอบคลุมสาระดังต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพรุ่งเพมมหานคร ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของโรงเรียนฝึกออาชีพรุ่งเพมมหานคร ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลและสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนและนักศึกษาที่เรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนฝึกออาชีพรุ่งเพมมหานคร จำนวน 17 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง 10 โรงเรียน เมื่อได้กลุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

แล้ว ได้ทำการสุ่มประชากรครูและนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา 340 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 40 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 380 คน ผู้วิจัยสามารถติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้จำนวน 371 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.6

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส การศึกษา ประสบการณ์ในวิชาชีพ อชีพ และจุดมุ่งหมายในการเข้ารับการฝึกอบรม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ส่วนตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักพัฒนาชุมชน สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานครและ เมื่อผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ก็ได้ขอความร่วมมือจากครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่สามารถจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้ในขณะนั้น เพราะอยู่ในระหว่างการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณค่าต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ค่าร้อยละ (Percent) สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีวะหลักสูตรระยะสั้น
3. ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน นักศึกษา ด้วยค่า (t-test, Independent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเรื่องสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 กลุ่มครูที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน เป็นหญิงร้อยละ 55 และเป็นชายร้อยละ 45 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 คิดเป็นร้อยละ 55 ส่วนสภาพการสมรสพบว่า ส่วนมากแต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 47.5 สำหรับด้านการศึกษาพบว่า ส่วนมากมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.5 และส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงานสอนวิชาชีวะ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5

1.2 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 331 คน ส่วนมากเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.6 มีอายุ 15-24 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.9 ส่วนสภาพการสมรสส่วนมากยังเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 68.3 ส่วนทางด้านการศึกษาพบว่า ส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.8 และส่วนมากยังไม่มียานทำ คิดเป็นร้อยละ 89.5 และยังพบว่า นักศึกษาที่มาเรียนส่วนมากไม่เคยมีความรู้วิชาชีวะมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 55.3

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

2.1 ด้านหลักสูตร

2.1.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในด้านหลักสูตรพบว่า โดยส่วนรวมครูและนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากทุกข้อกระทงที่กำหนดในแบบสอบถาม โดยข้อที่ได้คะแนนสูงสุดได้แก่ เนื้อหาในหลักสูตรเน้นภาคปฏิบัติคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.42 รองลงมาได้แก่ เนื้อหาในหลักสูตรครอบคลุมการนำไปปฏิบัติจริงและคุณลักษณะที่งานอาชีพต้องการ วิชาชีพสาขาที่โรงเรียนเปิดสอนสนองต่อความสนใจและความต้องการของนักศึกษา เนื้อหาในหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เนื้อหาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการประกอบกิจการส่วนตัว วิชาชีพที่โรงเรียนเปิดสอนคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เนื้อหาในหลักสูตรมีความทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื้อหาในหลักสูตรมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความรู้พื้นฐาน เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา หลักสูตรมีการจัดทำหนังสือคู่มือในการเรียนการสอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.35, 3.33, 3.31, 3.30, 3.28, 3.04, 2.98, 2.68 ตามลำดับ

2.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า เมื่อพิจารณาในส่วนรวมความคิดเห็นของครูและนักศึกษามีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุดหรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากที่สุด ในเรื่องที่นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียนการสอนและการทำงานที่ครูมอบหมาย ครูมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน

เข้าใจอย่างชัดเจน ครูมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56, 3.55, 3.53 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ วิธีการสอนเน้นเฉพาะหลักทฤษฎีผู้เรียนต้องไปฝึกปฏิบัติเองที่บ้านหรือนอกเวลาเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.18 ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติ น้อย สำหรับกิจกรรมที่ครูและนักศึกษามีความคิดเป็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากหรือมีการปฏิบัติ เช่นนั้นมาก ได้แก่

- การสอนที่ดำเนินอยู่ใช้วิธีการสาธิตประกอบการบรรยายกับการใช้เครื่อง อุปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน
- ครูได้เตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี
- ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ
- นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อตกลงในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด
- การสอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ
- วิธีการสอนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันเหมาะสม
- นักศึกษามีการเก็บวัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือ เข้าที่อย่างเรียบร้อยถูกต้อง และปลอดภัยสม่ำเสมอ
- การสอนมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา
- ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- การสอนที่ดำเนินอยู่เร้าใจให้เกิดความสนใจแก่ผู้เรียน
- การสอนได้มีการทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะทำการสอนในเรื่องต่อไป
- ครูได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
- ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักศึกษา เช่น นิทรรศการ การพาไปดูงาน เป็นต้น

คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.48, 3.44, 3.35, 3.34, 3.33, 3.29, 3.28,

3.25, 3.20, 3.18, 3.14, 3.00 ตามลำดับ

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.3.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน
 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า โดยส่วนรวมครูและนักศึกษามี
 ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก โดยข้อที่ได้คะแนนสูงสุด
 คือ การเรียนการสอนวิชาชีพ การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ย
 3.24 รองลงมาได้แก่ การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของโรงเรียนนักศึกษาได้รับความ
 สะดวกมาก ครูใช้อุปกรณ์การสอน เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง ฯลฯ วัสดุอุปกรณ์
 การสอนและเครื่องมือต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ในสภาพที่สามารถใช้ได้ดี โรงเรียนมี
 วัสดุอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงานและเครื่องมือต่าง ๆ อย่างเพียงพอ อุปกรณ์การ
 สอนและอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงานมีความทันสมัย สัดส่วนของจำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ฝึก
 งานมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.12, 3.05, 3.03, 3.00,
 2.97 และ 2.95 ตามลำดับ ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนจัดหาหนังสือพิมพ์
 วารสาร และหนังสืออ่านเพิ่มเติมความรู้ด้านวิชาชีพอย่างเพียงพอ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.40
 ซึ่งอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติน้อย

2.4 ด้านการวัดและการประเมินผล

2.4.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน
 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านการวัดและการประเมินผลพบว่า โดยส่วนรวมครูและ
 นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากทุกข้อกระทง
 โดยที่ข้อที่ได้คะแนนสูงสุด คือ การที่ครูต้องมีความยุติธรรมในการวัดและการประเมินผลการ
 เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.32 รองลงมาได้แก่ การวัดและการประเมินผลของครูใช้วิธีการ
 สังเกตการฝึกปฏิบัติงาน การสังเกตความเอาใจใส่การเรียน การตรวจผลงาน การประเมิน
 ผลการเรียนด้านความรับผิดชอบในการทำงานของนักศึกษา การประเมินผลการเรียน
 สม่่าเสมอ การให้นักศึกษาสอบภาคปฏิบัติ ครูแจ้งให้นักศึกษาทราบจุดประสงค์และเกณฑ์ของ
 การผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการสอน การสอบถามนักเรียนด้วยปากเปล่า การเปิดโอกาสให้

นักศึกษาประเมินผลการทำงานของตนเอง การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง นักเรียนรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายและเกณฑ์ในการประเมินผล การนำผลคะแนนมาแจ้งให้นักศึกษาทราบภายหลังการทดสอบเสมอ ครูมีความรู้ของเดิมมาทบทวนก่อนเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.28, 3.25, 3.21, 3.16, 3.15, 3.06, 3.04, 2.94, 2.89, 2.73, 2.69, 2.65 ตามลำดับ สำหรับข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ การวัดและประเมินผล ครูใช้วิธีการตรวจสอบจดงาน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.62

2.5 ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

2.5.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานพบว่า โดยส่วนรวมทั้งครูและนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากทุกข้อกระทง โดยข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ สภาพของโรงเรียนและโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการมีความเป็นระเบียบ สะอาด และปลอดโปร่ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.18 รองลงมาได้แก่ การเรียนการสอนวิชาชีพ การใช้โรงฝึกงาน หรือห้องปฏิบัติการอย่างคุ้มค่า สภาพของโรงฝึกงานมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียน โรงเรียนมีโรงฝึกงานหรือห้องทดลองด้านวิชาชีพ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะอาด สภาพของโรงเรียนมีระบบควบคุมความปลอดภัย โรงเรียนมีสถานที่บริการให้นักศึกษาเก็บอุปกรณ์การเรียนส่วนบุคคล โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.11, 3.05, 3.03, 2.99, 2.95, 2.67 และ 2.56 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การเรียนการสอนวิชาชีพมีการพานักศึกษาไปฝึกทักษะหรือปฏิบัติงานที่บริษัทหรือห้างร้าน หรือโรงงาน หรือสถานประกอบการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.51

2.6 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นพบว่า โดยส่วนรวมทั้งครูและนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย โดยข้อที่ได้คะแนนสูงสุด คือ การให้นักศึกษาไปฝึกทักษะหรือฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ ในสถานต่าง ๆ นอกโรงเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.22 ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ

ความยุติธรรมของครู ในการวัดและการประเมินผลการเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.10 ซึ่งจัดอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหาเลย รองลงมาคะแนนจะใกล้เคียงกันซึ่งจัดอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหาเลย ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างไรของครูผู้สอน ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และเกณฑ์ที่ครูใช้ในการวัดและประเมินผล การให้ความเป็นกันเองและเข้ากับนักศึกษาได้เป็นอย่างไรของครู วิธีการที่ครูใช้ในการวัดและประเมินผลระหว่างการเรียนวิชาชีพ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.42, 1.45 และ 1.47 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูและนักศึกษาที่มีต่อสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่มีต่อสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นพบว่า ในด้านหลักสูตร และด้านสื่อการเรียนการสอน ไม่มีข้อแตกต่างกัน ส่วนในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานพบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

3.1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและประดี้นักศึกษามีการเก็บวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเข้าที่อย่างเรียบร้อย ถูกต้อง และปลอดภัยสม่ำเสมอ ซึ่ง 2 ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของครูและนักศึกษพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากที่สุด ในขณะที่ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก

สำหรับอีก 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการเรียนการสอน ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญพบว่า ค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.60$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติมากที่สุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.30$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติมาก ส่วนประเด็นสุดท้ายคือ วิธีการสอนเน้นเฉพาะหลักทฤษฎีผู้เรียนต้องไปฝึกเอง

ที่บ้าน หรือนอกเวลาพบว่า ค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 1.80$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติน้อย

3.2 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 7 ประเด็น ได้แก่ การที่ครูแจ้งให้นักศึกษาทราบจุดประสงค์และเกณฑ์ของการผ่านวิชาชีพก่อนที่จะมีการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนในแต่ละครั้ง นักเรียนรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การประเมินผล การวัดและการประเมินผลครูใช้วิธีการตรวจผลงาน การวัดและการประเมินผล ครูใช้วิธีให้นักศึกษาสอบภาคปฏิบัติ การที่ครูต้องมีความยุติธรรมในการวัดและประเมินการเรียนวิชาชีพ การนำผลคะแนนมาแจ้งให้นักศึกษาทราบภายหลังการทดสอบเสมอ การประเมินผลการเรียนสม่ำเสมอ ซึ่งทั้ง 7 ประเด็นนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของครูสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษา ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก ยกเว้นประเด็นที่ครูต้องมีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาชีพ ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากที่สุด

3.3 ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน พบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เพียงหนึ่งประเด็น คือ การเรียนการสอนวิชาชีพมีการใช้โรงฝึกงาน หรือห้องปฏิบัติการอย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.35$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.07$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูและนักศึกษามีต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษามีต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นพบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 1 ประเด็น คือ ความเพียงพอในด้านอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงาน ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ

ของโรงเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 1.90$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 1.62$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตอนที่ 5 ผลสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักศึกษา จากคำถามปลายเปิดใน ตอนท้ายของแต่ละด้าน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

- 1.1 ควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น
- 1.2 ควรเพิ่มระยะเวลาเรียนในหลักสูตรภาคค่ำ จาก 3 เดือน เป็น 5 เดือน ทั้งนี้เพราะระยะเวลา 3 เดือน หรือ 180 ชั่วโมง ไม่เพียงพอที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพ
- 1.3 ควรเปิดสอนสาขาวิชาชีพใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะหลักสูตรภาคค่ำ ซึ่งปัจจุบันจะเปิดสอนเพียง 3-5 สาขาวิชาเท่านั้น
- 1.4 หลักสูตรบางสาขาวิชามีความหลากหลายมากไป โดยเฉพาะวิชาตัดเย็บเสื้อผ้า ควรปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นรายวิชายน้อย เพื่อผู้เรียนจะได้ศึกษาเฉพาะอย่าง และจะเกิดความชำนาญขึ้น
- 1.5 เนื้อหาในหลักสูตรควรเน้นการนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย
- 1.6 หลักสูตรที่เปิดสอนควรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

- 2.1 ครูควรจะใช้วิธีการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- 2.2 ครูควรเอาใจใส่ให้นักศึกษาในเวลาที่นักศึกษากำลังปฏิบัติกิจกรรมให้มากขึ้น
- 2.3 ครูควรปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสม
- 2.4 ควรพานักศึกษาไปทัศนศึกษา ดูงาน หรือฝึกงานตามสถานประกอบการ

นอกโรงเรียน

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

- 3.1 ควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
- 3.2 ควรปรับปรุงหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดให้ใช้งานได้ดี
- 3.3 ควรจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ
- 3.4 ควรจัดตู้สำหรับเก็บอุปกรณ์ส่วนตัวให้นักศึกษาได้เก็บรักษาอุปกรณ์ของตน
- 3.5 ควรจัดหาโต๊ะเขียนแบบให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
- 3.6 ควรจัดหาหุ่นจำลองให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
- 3.7 ควรจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านวิชาชีพ

บริการแก่นักศึกษา

4. ด้านการวัดและประเมินผล

- 4.1 ครูควรมีการสอบเนื้อหาและสอบปฏิบัติทุกครั้งหลังจากที่เรียนจบในแต่ละ
เนื้อหาขึ้น ๆ
- 4.2 ควรจะมีบริการหางานให้แก่นักศึกษาที่เรียนจบหลักสูตร

5. ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

- 5.1 ห้องเรียนควรมีขนาดกว้างขวาง สามารถวางโต๊ะเขียนแบบได้
เพียงพอ
- 5.3 ควรแยกห้องเรียนที่เรียนภาคทฤษฎี กับภาคปฏิบัติให้เป็นสัดส่วน
- 5.3 ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้งาน
- 5.4 ห้องเรียนควรสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีตู้สำหรับเก็บ

อุปกรณ์แยกเป็นสัดส่วน

- 5.5 ควรมีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงในบริเวณโรงเรียน เพราะยุง
มักจะมารบกวนสมาธิในการเรียนของนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรภาคค่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พบว่า ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาส่วนมากใกล้เคียงกัน เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานของครูและนักศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.8 และพบว่า ส่วนมากยังไม่มียานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 41.1 สำหรับสาเหตุที่มาเรียนก็พบว่า ส่วนมากต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 89.5 และยังพบว่า นักศึกษาเหล่านั้นส่วนมากไม่เคยมีความรู้วิชาชีพมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 55.3 ข้อมูลเหล่านี้พอจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่านักศึกษาที่มาเรียนมีความตั้งใจ สนใจ และขวนขวาย ที่จะเรียนรู้เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง และยังสนองนโยบายด้านการศึกษา ของกรุงเทพมหานครที่จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครขึ้นมา เพื่อฝึกอาชีพแก่ผู้ที่มีอายุพ้นเกณฑ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วมิได้เรียนต่อให้ได้มีความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ

2. ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในแต่ละด้านพบว่า

ในด้านหลักสูตร ครูและนักศึกษาโดยส่วนรวมมีการคิดเห็นในด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากในทุกประเด็น โดยข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด คือ เนื้อหาในหลักสูตรเน้นภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.42$) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางการเรียนการสอนของแผนกช่างเครื่องยนต์ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร ของณรงค์ ฉายายนต์ (2526) ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการเรียนในหลักสูตรที่เน้นภาคปฏิบัติให้มาก

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูและนักศึกษาต่างมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยของสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดคือ นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียนการสอน และทำงานที่ครูมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสภาพพื้นฐานของนักศึกษาจากการตอบแบบสอบถามที่พบว่า ส่วนมากมาเรียนเพื่อต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ เพราะยังไม่มียานทำ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอนมากที่สุด สอดคล้องกับความคิดของ วินัย สายหงษ์ (2528) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ครูผู้สอนวิชาชีพควรจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพที่สอน

ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า โดยส่วนรวมทั้งครูและนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร เห็นความสำคัญด้านสื่อการเรียนการสอน แต่เป็นที่น่าสนใจที่ข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสืออ่านเพิ่มเติมความรู้ด้านวิชาชีพ จัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติน้อย ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาจำนวน 26 คน ที่ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ทางโรงเรียนควรจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสืออ่านเพิ่มเติมความรู้ด้านวิชาชีพมาบริการแก่นักศึกษา และเป็นที่น่าสนใจที่ผู้ให้ความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรภาคค่ำ ซึ่งต้องใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยเหตุนี้ อาจจะเป็นเพราะความไม่สะดวกในด้านอาคารสถานที่ ทางโรงเรียนจึงไม่สามารถจัดหาสถานที่ ๆ จะให้บริการเหล่านี้แก่นักศึกษาได้ ประกอบกับอาจจะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง จึงมองข้ามความสำคัญไป ซึ่งในเรื่องนี้ วินัย สายหงษ์ (2528) ได้ให้แนวคิดว่าการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ควรจะมีบริการสื่อเสริม เช่น วารสาร หนังสืออ่านเพิ่มเติมความรู้ด้านวิชาชีพ นอกเหนือจากสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยตรงเท่านั้น

ด้านการวัดและการประเมินผลพบว่า โดยส่วนรวมครูและนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมาก โดยข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด ได้แก่ การที่ครูมีความยุติธรรมในการวัดและการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา ที่มีนักศึกษาจำนวน 5 คน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ครูมีความยุติธรรมนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ครูในโรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความยุติธรรมซึ่งในประเด็นนี้ ลุฑทพ เมฆ (2531) ได้ศึกษาความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทพาณิชยกรรม ในเขตการศึกษา 12 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจครูที่มีความยุติธรรมและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน นอกจากนี้จากงานวิจัยของ จิรศักดิ์ พลรัฐธนาสิทธิ์ (2529) ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักศึกษาต้องการครูที่มีความยุติธรรมในการวัดและการประเมินผล

ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานพบว่า ครูและนักศึกษามีความคิดเห็นในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากทุกข้อกระทง ซึ่งข้อที่ได้คะแนนมากที่สุด ได้แก่ สภาพของโรงเรียนหรือห้องปฏิบัติการมีความเป็นระเบียบ สะอาด และปลอดโปร่ง ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ การเรียนการสอนวิชาชีพ นักศึกษามีการไปฝึกทักษะหรือปฏิบัติงานที่บริษัทหรือห้างร้าน หรือโรงงาน หรือสถานประกอบการน้อย ซึ่งประเด็นหลังนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะไปฝึกทักษะตามบริษัทหรือห้างร้าน หรือสถานประกอบการนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาจำนวน 15 คน ที่ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไว้ในแบบสอบถาม ที่ต้องการให้โรงเรียนพาไปศึกษานอกสถานที่เพื่อสร้างประสบการณ์จริงและเพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพหลังเรียนจบหลักสูตรและเป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นเช่นนี้ เป็นนักศึกษาในหลักสูตรภาคค่ำ เสีย 12 คน นั้นย่อมหมายความว่า โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรภาคค่ำไม่สามารถจะพานักศึกษาไปทัศนศึกษา ดูงาน หรือฝึกงาน ตามสถานประกอบการนอกโรงเรียนได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะความไม่สะดวกในเรื่องของเวลา เนื่องจากหลักสูตรภาคค่ำ เปิดเรียนใน

เวลา 17.00-20.00 น. ซึ่งในช่วงเวลานี้บรรดาบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการ ส่วนใหญ่จะปิดทำการ ประกอบกับความไม่พร้อมของนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรภาคค่ำบางคน ที่ต้องทำงานไปด้วย เรียนไปด้วย ไม่สามารถไปฝึกงานตามสถานประกอบการได้ ซึ่งในประเด็นนี้ พูนทรัพย์ ชาติวงศ์ (2532) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการทัศนศึกษา ดูนอกสถานที่ หรือเชิญวิทยากรที่มีความสามารถให้ความรู้แก่นักศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง

โดยสรุปจะเห็นว่า ทั้งครูและนักศึกษา โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก กล่าวคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.20$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.48$) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.00$) ด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.00$) และด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ($\bar{X} = 2.90$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ว่า ทั้งครูและนักศึกษาจะมีความคิดเห็นว่าสภาพการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสมมากก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพการเรียนการสอนในบางโรงเรียน จากการสังเกตของผู้วิจัยก็ยังพบว่า ในด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน บางโรงเรียนไม่มีสถานที่ ๑ พักผ่อน-หย่อนใจสำหรับนักศึกษา ห้องเรียนยังไม่มีความสะดวกเรียบร้อยเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ต้องการที่จะให้ทางโรงเรียนพาไปฝึกทักษะตามสถานประกอบการนอกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อสร้างประสบการณ์ในการทำงานให้กับผู้เรียน แต่ทางโรงเรียนยังไม่สามารถสนองความต้องการนี้ให้กับนักศึกษาได้ ทั้งนี้เพราะไม่ได้มีการประสานงานในส่วนนี้ ประกอบกับความไม่สะดวกของนักศึกษาบางรายที่เรียนภาคค่ำ ที่ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ทำให้ไม่สามารถจะไปดูงานหรือฝึกงานตามสถานที่ประกอบการได้

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษามีต่อสภาพการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในแต่ละด้านพบว่า

ด้านหลักสูตรและด้านสื่อการเรียนการสอนไม่มีข้อแตกต่าง และเมื่อพิจารณา

ถึงค่า S.D. จะเห็นว่าทุกข้อกระทงมีค่ามากกว่าครึ่งของค่า X แสดงว่าความคิดเห็นของครูและนักศึกษาในด้านหลักสูตร และด้านสื่อการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ที่พบว่า ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของครูและนักศึกษามีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 อยู่ 4 ประเด็น ประเด็นแรกคือ ครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.54$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.36$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ประเด็นที่สอง นักศึกษามีการเก็บวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเข้าที่อย่างเรียบร้อย ถูกต้อง และปลอดภัยสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.31$) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.00$) จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งประเด็นนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มักจะมีอุปกรณ์เป็นของตัวเอง ดังนั้นจึงมีการรักษาเครื่องมือเป็นอย่างดี ในขณะที่ครูจะมองในลักษณะที่นักศึกษาใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของโรงเรียน จึงมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาไม่ค่อยเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์อย่างดีเท่าที่ควร คะแนนค่าเฉลี่ยของครูจึงน้อยกว่าของนักศึกษา

นอกจากนี้ประเด็นการสอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตนเองจนเกิดความชำนาญพบว่า ค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.60$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.30$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ส่วนประเด็นสุดท้ายคือวิธีการสอนเน้นเฉพาะหลักทฤษฎีผู้เรียนต้องไปฝึกเองที่บ้าน หรือนอกเวลาเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 1.80$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของวินัย สายหงษ์ (2528) ที่ได้สรุปลักษณะของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่ดี ว่าควรเน้นการปฏิบัติ

ส่วนในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ความคิดเห็นของครูและนักศึกษา มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ใน 7 ประเด็น ได้แก่

- ครูแจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์และเกณฑ์ของการผ่านวิชาชีวก่อนจะมีการสอน
- การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง นักเรียนรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การประเมินผล
- การวัดและการประเมินผลครูใช้วิธีการตรวจผลงาน
- การวัดและการประเมินผลครูใช้วิธีการให้นักศึกษาสอบภาคปฏิบัติ
- การที่ครูต้องมีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาชีวะ
- การนำผลคะแนนมาแจ้งให้นักศึกษาทราบภายหลังการทดสอบเสมอ
- การประเมินผลการเรียนสม่ำเสมอ

ทั้ง 7 ประเด็นพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มครูสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก หรือมีการปฏิบัติเช่นนั้นมากทั้งครูและนักศึกษา สำหรับสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นของครู และนักศึกษาใน 7 ประเด็นนี้แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะทั้ง 7 ประเด็นนี้เป็นกิจกรรมที่ครูเป็นผู้ปฏิบัติต่อนักศึกษา ซึ่งย่อมเป็นไปได้ว่าครูย่อมจะตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้ดีว่าตนเองกำลังปฏิบัติอะไรไปบ้าง ในขณะที่นักศึกษาบางคนอาจจะไม่เข้าใจ หรืออาจจะเกิดความไม่พอใจในบุคลิกภาพของครูบางคน หรือเกิดอคติต่อครู ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาแตกต่างกัน

ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูและนักศึกษามีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เพียง 1 ประเด็น คือ ในเรื่องการเรียนการสอนวิชาชีวะมีการใช้โรงงานฝึกหรือห้องปฏิบัติการอย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 3.42$) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.22$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากทั้งกลุ่มครูและนักศึกษา

จะให้เห็นว่า ถึงแม้ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เป็นการแตกต่างที่ไม่มากอย่างเห็นได้ชัดเจน แสดงว่าทั้งครูและนักศึกษาโดยส่วนรวมต่างก็มีความคิดเห็นพ้องกันว่า สภาพการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีวะระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุง เทพมหานครมีความเหมาะสมมาก

4. ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น

โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นในระดับเป็นปัญหาน้อย ส่วนกิจกรรมที่อยู่ในระดับ ไม่เป็นปัญหาเลยได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนนักศึกษาต่ออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ โรงเรียนมีอยู่ การให้ความเป็นกันเองและเข้ากับนักศึกษาได้เป็นอย่างดีของครูผู้สอน ความรู้และความเข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีของครูผู้สอน วิธีสอนของครูผู้สอนวิชาชีพ และความ ยุติธรรมของครูผู้สอนในการวัดและประเมินผล สำหรับกิจกรรมที่อยู่ในระดับเป็นปัญหา ได้แก่ การให้นักศึกษาไปฝึกทักษะ หรือฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานต่าง ๆ นอกโรงเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนด้านสภาพที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ที่ครูและนักศึกษามีความ คิดเห็นว่าการไปฝึกทักษะหรือฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานประกอบการ มีการปฏิบัติน้อย

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างครูและนักศึกษพบว่า โดย ส่วนรวมครูและนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ยกเว้นใน ประเด็นความเพียงพอในด้านอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงาน ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่พบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษา ($\bar{X} = 1.90$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{X} = 1.62$) จัดอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย ซึ่งสาเหตุที่ความคิดเห็นของนักศึกษาแตกต่างจากความคิดเห็น ของครูในประเด็นนี้ อาจจะเป็นเพราะนักศึกษามีความคิดเห็นว่า อุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัด หาไว้บริการแก่นักศึกษา เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ล้าสมัย และใช้การได้ไม่ดี ในขณะที่ครูอาจจะมี ความคิดเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์การเรียนที่นักศึกษาซื้อเป็นสมบัติส่วนตัวกันมาก จึงไม่มีปัญหาเรื่องขาดแคลนอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ โรงเรียน

ที่เปิดสอนเฉพาะหลักสูตรภาคค่ำ ควรเปิดสอนวิชาชีพนใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทันกับวิทยาการที่ก้าวหน้าในปัจจุบัน และเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการพานักศึกษาไปฝึกทักษะตามสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์จริงในการทำงานให้กับนักศึกษา

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรบริการจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสารและหนังสืออ่านเพิ่มเติมความรู้ด้านวิชาชีพให้อย่างเพียงพอ และควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

1.4 ด้านการวัดและการประเมินผล ควรมีหนังสือคู่มือ หรือตำราประกอบการเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาควบคู่ไปกับการปฏิบัติ และควรมีการติดตามผลการทำงานของนักศึกษาที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว และควรมีบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษาที่กำลังเรียนจบหลักสูตร

1.5 ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้งาน ควรแยกห้องเรียนที่เรียนภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติไว้สละแยกออกจากกันให้เป็นสัดส่วน ควรจัดห้องเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีตู้สำหรับเก็บออกจากกันให้เป็นสัดส่วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรได้มีการศึกษาการติดตามผลนักศึกษาที่เรียนสำเร็จหลักสูตรไปแล้ว ว่ามีการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด หรือมีปัญหายุ่งยากในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรภาคปกติ และหลักสูตรภาคค่ำ

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรของครู และนักศึกษาที่มีผลต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น อาทิ อายุ เพศ ระดับการศึกษา เป็นต้น